

OLIMPIADA DE LIMBI CLASICE: GREACĂ VECHE, LATINĂ
Etapă județeană/a sectoarelor municipiului București – 12 martie 2026

Elemente de limbă latină și de cultură romană
Clasa a VII-a

I. În situl UNESCO al orașului roman Cuicul (*Colonia Cuiculitana*) – azi, Djémila, în Algeria – se pot vedea, în ruinele unui arc de triumf, cele douăsprezece fragmente care compun o inscripție monumentală, lăsată de o personalitate a orașului. Textul inscripției atestă că acest nobil a onorat testamentul bunicului său, lăsând orașului un monument de excepție – un arc de triumf dedicat zeilor și împăratului care au contribuit la cariera bunicului.

Traduceți în limba română următorul fragment adaptat din textul inscripției de la Djémila: (30 p.)

Fortunae Augustae, Imperatori¹ Antonino Augusto Pio patri¹ patriae et Marti¹, arcum² cum argenti signo Martis³ Caius Iulius Crescens, qui⁴ flamen provinciae Africae erat, primus et solus ex colonia Cuiculitana de pecunia sua⁵ testamento fieri iussit⁶.

CIL – *Corpus Inscriptionum Latinarum*, VIII, 8313 (text adaptat)

PRECIZĂRI LEXICALE ȘI GRAMATICALE:

1. <i>imperator, patri, Marti</i> – forme de D. sg. (v. <i>imperator, pater, Mars</i>)	2. <i>arcum</i> – formă de Ac. sg. de la <i>arcus, -us</i>
3. <i>Martis</i> – formă de G. sg. de la <i>Mars</i>	4. <i>qui</i> (pronume relativ, N. sg.) = „care”
5. <i>sua</i> – adj. pronominal posesiv (v. <i>suus, -a, -um</i>), se acordă cu <i>pecunia</i>	6. <i>fieri iussit</i> = „a poruncit să se facă/construiască”

II. 1. **Notați cu cifre arabe următoarele numerale scrise cu cifre romane: CMXCIX, ML, DCI, MCDLXIV. (8 p.)**

2. **Rescrieți pe foaia de concurs enunțul de mai jos, completând cuvintele cu terminațiile potrivite, în funcție de context.** Ghidați-vă după traducerea oferită și folosiți dicționarul pentru formele de bază ale cuvintelor. (18 p.)

Ca __ Iul __ Crescentis nepos, quattuorvir coloni __, imperatoris Antonin __ statu __ monument __ in vi __ theatr __ add __.
Nepotul lui Caius Iulius Crescens, primar al orașului, adaugă monumentului de pe strada teatrului o statuie a împăratului Antoninus. (vocabular util: *statua, monumentum, via, theatrum, addo*)

3. **Identificați în limba română câte două cuvinte cu valori morfologice diferite** (de exemplu, un substantiv și un adjectiv), **al căror etimon (cuvânt de origine) să fie *arcus*, respectiv *colonia*.** (4 p.)

III. Sunteți în excursie cu clasa la faimosul muzeu Luvru (Louvre) din capitala Franței. În galeria cu sculpturi antice vă opriți în fața unei statui romane. Surprinzător, nu există obișnuita plăcuță cu explicații referitoare la sculptură, dar, cum voi vă pricepeți la mitologie, îi lămurii și pe colegi:

1. **Precizați numele zeului roman din imagine, precum și corespondentul său grec, ghidându-vă după atributele/simbolurile sale.** (8 p.)
2. **Menționați trei epitete (supranume) ale zeului din imagine, precizând traducerea/echivalentul lor în limba română.** (6 p.)
3. **Numiți, în limba română și în latină, pasărea din imagine, aflată sub mâna dreaptă a zeului.** (8 p.)
4. **Prezentați pe scurt, în 40-60 de cuvinte, o secvență mitologică relevantă pentru rolul simbolic al păsării din imagine în cultura romană.** (8 p.)

Nota bene! Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul de lucru efectiv este de 3 (trei) ore. Se acordă 10 puncte din oficiu. Concurenții pot folosi dicționarul latin – român (sau latin – o limbă modernă).

OLIMPIADA DE LIMBI CLASICE: GREACĂ VECHE, LATINĂ
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București – 12 martie 2026

LIMBA LATINĂ
Clasa a IX-a

I. Oferiți o variantă de traducere în limba română: (40 p.)

Precizie strategică: ofițerii lui Caesar aleg atent locul taberei romane, lângă râul Sabis

Loci natura, quem¹ nostri **castris** deligunt, erat haec²: collis ad flumen **Sabim** vergebat. Ab Sabi flumine **pari** acclivitate collis erat adversus nostrorum colli, ab superiore parte silvestris. In eas³ silvas hostes in occulto sese continebant; in aperto loco paucas stationes **equitum** habebant. Fluminis erat altitudo pedum⁴ circiter trium⁴.

(C. Iulius Caesar, *De bello Gallico*, II, 18, text adaptat)

(1) *quem* (pron. relativ – v. *qui, quae, quod*) – aici, la Ac. sg.; se referă la *loci*

(2) *haec* (adj. pron. dem. – v. *hic, haec, hoc*) – se acordă cu *natura* (3) *eas* (adj. pron. dem. – v. *is, ea, id*) – se acordă cu *silvas*

(4) *pedum trium* – subst. *pes, pedis* + numeralul *tres, tria*

II. 1. Analizați morfologic cuvintele îngroșate din textul de mai sus, precizând pentru fiecare dintre ele: formele de bază (de dicționar), valoarea morfologică, declinarea, cazul și numărul. (16 p.)

(de exemplu, *collis* – *collis, -is*: subst. comun, decl. a III-a parisilabică, N. sg.)

castris, Sabim, pari, equitum

2. Rescrieți enunțul de mai jos, trecând toate cuvintele flexibile la celălalt număr. (10 p.)

Ab flumine pari acclivitate collis erat adversus colli nostri hostis.

3. Identificați în limba română câte un substantiv și câte un adjectiv, al căror etimon (cuvânt de origine) să fie: a) *adversus*; b) *pars*. (4 p.)

III. Scrieți pe foaia de concurs termenii care completează adecvat lacunele din următoarele pasaje traduse din opera lui Titus Livius, referitoare la cele două mituri fondatoare studiate: (20 p.)

a) Este bine-cunoscut faptul că, după cucerirea 1) _____ de către 2) _____, aceștia din urmă s-au răzbunat pe troienii rămași în viață, cruțând numai două căpetenii, pe 3) _____ și pe Antenor. Acestora nu le-au aplicat în nicio privință dreptul războiului, [...] pentru că întotdeauna doriseră pacea și ceruseră înapoierea 4) _____ la soțul ei.

b) Dar, după părerea mea, întemeierea unui oraș atât de însemnat ca 5) _____ se datorează mai ales destinului. Forțată să-și calce legământul de 6) _____ *, 7) _____ născu doi 8) _____ și atribui această paternitate incertă zeului 9) _____. Este aruncată în temniță, iar copiii sunt condamnați din porunca regelui să fie azvârliți în apa fluviului 10) _____. (Ab *Urbe condita* – traducere de Paul Găleşanu, adaptată)

* În cazul lacunei nr. 6, se completează termenul care desemnează poziția/funția religioasă a personajului.

OLIMPIADA DE LIMBI CLASICE: GREACĂ VECHE, LATINĂ
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București – 12 martie 2026

LIMBA LATINĂ
Clasa a X-a

I. Oferiți o variantă de traducere în limba română a următorului text: (40 p.)

Caesar justifică atacul asupra cantonului tigurinilor ca pe o răzbunare a istoriei

Is pagus appellabatur Tigurinus. Hic pagus unus, cum¹ domo exisset¹, patrum nostrorum **memoria**, L. Cassium consulem interfecerat [...]. Ita sive **casu** sive consilio deorum immortalium, quae pars civitatis Helvetiae insignem calamitatem populo Romano intulerat², ea **princeps** poenam persolvit. **Qua** in re Caesar non solum publicas, sed etiam privatas iniurias ultus est³, quod⁴ eius soceri L. Pisonis avum, L. Pisonem **legatum**, Tigurini eodem⁵ proelio **quo** Cassium interfecerant.

(C. Iulius Caesar, *De bello Gallico*, I, 12)

(1) *cum ... exisset* = după ce a plecat/ieșit

(2) *intulerat* – v. *infero*, *-ferre*, *-tuli* (modul și timpul se deduc după sufix)

(3) *ultus est* = a răzbunat

(4) *quod* (conj. cauzală) = fiindcă, deoarece, întrucât

(5) *eodem* (Abl. sg.) – v. *idem*, *eadem*, *idem*

N.B. În traducere, cuvântul abreviat prin „L.” trebuie redat integral.

II. 1. Analizați morfosintactic următoarele cuvinte îngroșate din textul de mai sus, precizând pentru fiecare dintre ele doar valoarea morfologică; cazul, numărul; funcția sintactică: (24 p.)

(de exemplu, *iniurias*: *subst. comun, Ac. pl., complement direct*)

memoria, casu, princeps, qua, legatum, quo

2. Transcrieți integral, din ultima frază a textului dat, o propoziție subordonată relativă atributivă, precizând subiectul și predicatul acesteia. (6 p.)

III. Traduceți textul de mai jos în limba latină: (20 p.)

Partea maritimă (*maritimus*) a Britanniei este locuită (*incolo*) de aceia care au venit din Belgia (*Belgium*) pentru pradă (*praeda*) și război. Există acolo (*ibi*) o mulțime (*multitudo*) nenumărată (*infinitus*) de oameni (*homo*), clădiri (*aedificium*) teribil de înghesuite (*creber*), foarte asemănătoare (*similis*) celor gallice (*Gallicus*) și un număr (*numerus*) foarte mare de vite (*pecus*).

(după *De bello Gallico*, V, 12)

OLIMPIADA DE LIMBI CLASICE: GREACĂ VECHĂ, LATINĂ
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București – 12 martie 2026

LIMBA LATINĂ
Clasa a XI-a

I. Oferiți o variantă de traducere literară a textului din limba latină în limba română: (50 p.)

Cum s-au constituit armatele lui Viridovix

Dum haec in Venetis geruntur, Q. Titurius Sabinus cum iis copiis quas a Caesare acceperat in fines Venellorum pervenit. His praeerat Viridovix ac summam imperii tenebat earum omnium civitatum quae defecerant, ex quibus exercitum [magnasque copias] coegerat; atque his paucis diebus Aulerci Ebuovices Lexoviique, senatu suo interfecto quod auctores belli esse nolebant, portas clausurunt seque cum Viridovice coniunxerunt; magnaue praeterea multitudo undique ex Gallia perditorum hominum latronumque convenerat, quos spes praedandi (...) revocabat.

(C. Iulius Caesar, *De bello Gallico*, III, 17)

II. Citiți cu atenție următorul text bilingv: (40 p.)

Etenim iam diu, patres conscripti, in his periculis coniurationis insidiisque versamur, sed nescio quo pacto omnium scelerum ac veteris furoris et audaciae maturitas in nostri consulatus tempus erupit. Quodsi ex tanto latrocinio iste unus tolletur, videbimur fortasse ad breve quoddam tempus cura et metu esse relevati, periculum autem residebit et erit inclusum penitus in venis atque in visceribus rei publicae. Ut saepe homines aegri morbo gravi cum aestu febrique iactantur, si aquam gelidam biberunt, primo relevari videntur, deinde multo gravius vehementiusque adflctantur, sic hic morbus, qui est in re publica, relevatus istius poena vehementius reliquis vivis ingravescet. Quare secedant improbi, secernant se a bonis, unum in locum congregentur, muro denique, [id] quod saepe iam dixi, secernantur a nobis; desinant insidiari domi suae consuli, circumstare tribunal praetoris urbani, obsidere cum gladiis curiam, malleolos et faces ad inflammandam urbem comparare; sit denique inscriptum in fronte unius cuiusque, quid de re publica sentiat.

(Cicero, *In Catilinam*, I, 30-31)

„De multă vreme, senatorilor, ne ducem traiul în mijlocul acestor primejdii și curse ale conspirației, dar nu știu cum că apogeul tuturor crimelor, a vechii furii și a îndrăzelii a erupt tocmai în vremea consulatului meu. Dacă, din enorma bandă de tâlhari, va fi ridicat numai acesta, ni se va părea, poate, că suntem ușurați de îngrijorare și teamă, pentru un scurt timp, pericolul însă va persista și va rămâne adânc închis în vinele și măruntaiele republicii. Întocmai ca acei atinși de o boală grea, care, când sunt zdruncinați de căldură și de febră, li se pare că sunt ușurați, dacă beau apă rece, pentru ca apoi să fie mai strașnic zguduți, tot așa și această boală, existentă acum în republică: ușurată prin pedepsirea acestuia, se va agrava mai tare, dacă ceilalți vor rămâne vii. Deci necinstiții să plece, să se separe de cei buni, să se adune într-un singur loc, să se despartă de noi prin zidul, de care am vorbit adesea. Să se oprească a mai întinde curse consulului acasă la dânsul, să nu mai împresoare tribuna pretorului orășenesc, să nu mai atace cu săbiile incinta senatului, să nu mai pregătească săgeți aprinse și facile pentru incendierea Romei. Să poarte în fine fiecare scris pe frunte ceea ce simte despre republică.”

Redactați o analiză literară a pasajului dat, având în vedere următoarele repere:

- încadrarea sumară a fragmentului în contextul *Catilinarei* din care a fost extras
- analiza ideilor ciceroniene: evidențierea opoziției particular vs. general (*unus – reliqui*), consecințele celor două abordări etc.
- valoarea și rolul virtuții, ale binelui comun în societatea romană
- problema responsabilității în cetate și a asumării personale
- comentarea a cel puțin trei elemente stilistice diferite, relevante pentru evidențierea/nuanțarea ideilor textului

Nota bene! Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul de lucru efectiv este de 3 (trei) ore. Se acordă 10 puncte din oficiu. Concurenții pot folosi dicționarul latin – român (sau latin – o limbă modernă).

OLIMPIADA DE LIMBI CLASICE: GREACĂ VECHE, LATINĂ
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București – 12 martie 2026

LIMBA LATINĂ
Clasa a XII-a

I. Oferiți o variantă de traducere literară a textului din limba latină în limba română: (50 p.)

Cicero invocă disursul lui Marcus Antonius în procesul lui Manius Aquilius, care i-a impresionat pe judecători prin vitejia sa militară, îngrijorat ca acest lucru să nu se întâmple și în cazul lui Verres

Venit enim mihi in mentem in iudicio M'. Aquili quantum auctoritatis, quantum momenti oratio M. Antoni habuisse existimata sit. Qui, ut erat in dicendo non solum sapiens sed etiam fortis, causa prope perorata ipse arripuit M'. Aquilium constituitque in conspectu omnium tunicamque eius a pectore abscidit, ut cicatrices populus Romanus iudicesque adspicerent adverso corpore exceptas; [...] adduxit eos qui erant iudicaturi, vehementer ut vererentur ne quem virum fortuna ex hostium telis eripuisset, cum sibi ipse non pepercisset, hic non ad populi Romani laudem, sed ad iudicum crudelitatem videretur esse servatus.

(M. Tullius Cicero, *In Verrem*, II.5, 3)

II. Citiți cu atenție următorul fragment de text poetic bilingv: (40 p.)

monstrum horrendum, ingens, cui quot sunt corpore plumae,
tot vigiles oculi subter (mirabile dictu),
tot linguae, totidem ora sonant, tot subrigit auris.
Nocte volat caeli medio terraeque per umbram
stridens, nec dulci declinat lumina somno; 185
luce sedet custos aut summi culmine tecti
turribus aut altis, et magnas territat urbes,
tam ficti pravi que tenax quam nuntia veri.
Haec tum multiplici populos sermone replebat
gaudens, et pariter facta atque infecta canebat: 190
venisse Aenean Troiano sanguine cretum,
cui se pulchra viro dignetur iungere Dido;
nunc hiemem inter se luxu, quam longa, fovere
regnorum immemores turpique cupidine captos. 194

Fiară groaznică, uriașă, câte pene are pe trup,
tot atâția ochi pururi deschiși are dedesubt (lucru de mirare)
și tot atâtea guri ce sporovăiesc și tot atâtea urechi ciulite.
Noaptea zboară între cer și pământ, țipând prin întuneric,
fără să se lase furată de dulcele somn;
ziua șade de strajă pe turnurile înalte, de unde vâra spaima
în orașele mari,
tot atât de dârză în minciună și în bârfeli ca și atunci când
vestește adevărul.
Ea împrăștia acum voioasă printre noroade tot felul de
vorbe,
povestindu-le deopotrivă ceea ce se întâmplase și ceea ce
născocise ea: că sosise din Troia Enea,
cu care preafrumoasa Didona nu se sfîșie să se însoțească și
că acum petreceau împreună în desfătări,
cât era iarna de lungă, și că, din pricina patimei rușinoase,
își uitaseră de țările lor. (traducere E. Lovinescu)

Redactați o analiză literară a versurilor date, având în vedere următoarele repere:

- încadrarea sumară a fragmentului în contextul operei din care a fost extras;
- analiza ideilor/imaginilor poetice, în raport cu descrierea personajului mitic, evidențiate în versurile date;
- comentarea versurilor 181-183: *monstrum horrendum, ingens, cui quot sunt corpore plumae, tot vigiles oculi subter (mirabile dictu), tot linguae, totidem ora sonant, tot subrigit auris.*;
- comentarea a cel puțin trei elemente stilistice diferite, relevante pentru evidențierea/construcția ideilor/imaginilor poetice din versurile date.

Nota bene! Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul de lucru efectiv este de 3 (trei) ore. Se acordă 10 puncte din oficiu.
Concurenții pot folosi dicționarul latin – român (sau latin – o limbă modernă).